

darstvu bo ponatisnil Gozdarski zbornik, prispevek o Hafnerju, voditelju juden-burskega upora, bo upošteval vsak zgodovinar novejšje dobe, o čipkarstvu vsak, ki se bo zanimal za umetno obrt; članki o slikarjih so novi prispevki k zgodovini slovenske umetnosti; Blaznikove zgodovinske članke redno objavlja v izvlečku freisinško zgodovinsko društvo v svoji publikaciji; dognanja tov. Ramovša in Polenca citirajo najbolj specializirane znanstvene revije v raznih državah.

Kot urednik letošnjih LR se zahvalim vsem, ki ste ali ki sodelujete kakorkoli pri njihovem izdajanju in razširjanju, prav tako naj velja velika zahvala občinski skupščini in njenemu predsedniku, ki sta jih sprejela za svojo zadevo, in podjetjem ter organizacijam, ki nas pri našem delu podpirajo.

Po poročilu so se udeleženci pogovorili o raznih perečih zadevah, pomembnih za Loške razglede, predvsem o načrtih glede vsebine in razširjanja nadaljnjih letnikov tja do tisočletnice loškega gospostva.

France Planina

UPRAVA IN ARHIV OBČINE SORA (1911—1933)

I. Razvoj občine in njenega arhiva

a) Upravna zgodovina občine

Občino Sora so po nasvetu deželnega zbora vojvodine Kranjske ustanovili s cesarjevim ukazom z dne 5. februarja 1911 iz davčnih občin Drage in Sore, izločenih ob tej priložnosti iz upravne občine Medvode. Nova občina je obsegala vasi: Pungert, Gosteče, Draga, Sora, Dol.¹

Priprave za ustanovitev nove občine so se začele že prej.² Devetindvajsetega maja 1906 je poročevalec dr. Ivan Tavčar v imenu deželnega zbora poročal v deželnem zboru o namenu ustanovitve nove občine. Dobesedno se poročilo glasi:

»Visoki deželni zbor!

V okolišu krajne občine Medvode se nahajajoči davčni občini Draga in Sora sta bili z ukazom namestništva z dne 15. februarja 1867, dež. zak. št. 8, oziroma z razglasom c. kr. predsedstva deželnega nadsodišča v Gradcu z dne 16. februarja 1867, dež. zak. št. 9, izločeni iz političnega okraja in sodnega okoliša Ljubljane ter združeni s političnim okrajem kranjskim oziroma z okrajnosodnim okolišem škofjeloškim.

Vzlic temu pa sta navedeni dve davčni občini tudi še nadalje ostali pri krajni

občini Medvode, vsled česar je nastala nepravilnost, da pripada omenjena krajna občina sedaj dvema različnim sodnim okolišem.

Da se ta nepravilnost odstrani, kar bi bilo želeni v vsakem oziru, more se to doseči na tri načine.

To nezakonito razmerje se torej da odpraviti s tem, da se davčni občini Draga in Sora izločita iz sodnega okoliša škofjeloškega ter spojita s sosednim okolišem ljubljanskim

Ker pa je okrajno sodišče Ljubljane v primeri s Škofjo Loko od navedenih dveh občin bolj oddaljeno, bila bi ta eventualiteta prebivalstvu prej na škodo nego na korist. Vrh tega pa se je tudi nadsodišče v Gradcu izreklo zoper takšno izločitev.

Drugič se je mislilo na to, da se obe davčni občini združita s kako krajno občino političnega okraja kranjskega; toda poizvedbe so pokazale, da bi tudi ta spojitev ne bila umestna. Krajni občini Zminc in Staraloka, ki bi edini v tem oziru prišli v poštev, sta od vasi davčnih občin Draga in Sora zelo oddaljeni.

Preostajal je torej le še tretji način rešitve tega vprašanja, namreč ustanovitev navedenih dveh davčnih občin kot samostojna krajna občina političnega okraja kranjskega. S to rešitvijo je bilo še najbolj ustrezno tudi željam ondodnega prebivalstva.

Katastralni občini Draga in Sora štejeta 545 prebivalcev in imata 2568 K 19 h predpisanega davka.

Vsekako se bo nova občina morala boriti z vsemi onimi težkočami, ki prav pogosto nastajajo v majhnih občinah, vendar pa se ne more kar naravnost trditi, da ne bo mogla životari.

Iz druge strani pa bo krajna občina Medvode po izločitvi novo ustanovljene občine še vedno imela 12957 K predpisane davka in bo še spadala med večje in močnejše občine naše dežele.

Občinski odbor v Medvodah je soglasno pritrdil ustanovitvi nove občine. Tudi delitev občinskega imetja se namerava izvršiti po načrtu, s katerim so bili zadovoljni vsi udeleženci.

Sledijo formalne sklepne fraze poročila, datum 29. maja 1906 in podpis deželnega glavarja Otona pl. Detela in poročevalca dr. Ivana Tavčarja. Postopek je trajal do leta 1911.

V letu 1912 so novo občino izločili iz političnega okraja Ljubljane in jo priključili političnemu okraju Kranj.³ V davčnem pogledu so jo istega leta priključili Škofji Loki⁴ prav tako so jo izločili iz zdravstvenega okrožja St. Vid

in jo dodali zdravstvenemu okrožju Škofja Loka.⁵ Sedež občine je bil vsaj v začetku tridesetih let pri Pečniku na Gostemem.

Samostojnost je uživala občina Sora do leta 1933. Kolikor je razvidno iz sej občinskega odbora Sora, so prvič in zadnjič razpravljali o komasaciji občine Sora z drugo občino na proračunski seji dne 31. XII. 1932.⁶ Po daljši debati je odbor sklenil, da bodo predložili županstvu podpise ljudstva, ki naj po njih mnenju odločajo o zadevi. Občino so priključili občini Zminec.⁷ Pripojitve v Sori prav gotovo niso želeli, kar se vidi iz poznejših dokumentov.

Kot je razvidno, se zakon o komasaciji ni posebno obnesel, zakaj banska uprava je s posebno okrožnico⁸ II. No. 21493/35 z dne 16. 8. 1935 na splošno hotela rešiti sporne zadeve. Sreska izpostava v Škofji Loki je razloga te okrožnice poslala tudi občini Zminec, kjer so bili bivši sorški občanji separatistično nastrojeni.⁹ Iz okrožnice je razvidno, da o pripadnosti k neki občini lahko odločajo volilci s pismenimi vlogami. Bivši sorški veljaki so ta akt izrabili in hoteli uresničiti odcepitev. Niso se pa potegovali za samostojno občino, ampak za priključitev k občini Stara Loka. Spisi o odcepitvi so toliko narasli, da so jih pozneje na občini Zminec dali v poseben ovoj in jih vodil pred eno številko.¹⁰

Banski upravi v Ljubljano so iz Sore poslali naslednjo petico: ¹⁰ »Na priloženi vlogi podpisani volilni upravičenci bivše samostojne občine Sora — zdaj dodeljeni k občini Zminec — prosijo, da jih naslov blagovolj priključi občini Stara Loka v srezu Kranj.

Svojo prošnjo opirajo na naslednje razloge:

Za občino Zminec se v vlogi ni podpisal niti eden, kar kaže, da je 100 %, tj. vsi, proti nasilni priključitvi k omenjeni občini. Enak rezultat plebiscita je bil v vlogi, ki so ga pred komasacijo občin poslali naslovu, da bi se naj prejšnja mala občina Sora raztegnila na ves šolski okoliš Sora; in prav tako 100 % vloga, da bi se prejšnja občina Sora priključila občini Medvode, s katero je bila do leta 1910 združena. Nobena teh vlog ni bila rešena.

Ker jih zdaj ni mogoče obnoviti, ker obojna predloga segata prek meje sreskega načelstva, prosijo, da se ugodno reši pričujoča vloga za priključitev občini Stara Loka, za katero se je prijavilo 77 % upravičencev.

Izjemo delajo od grudorodnih le sedanjí postavljeni in neizvoljeni odborniki,

od delavskega sloja pa oni, ki so še vedno mnenja, da bi se še vedno lahko pridružili občini Medvode, kjer imajo v papirnici svojo zaposlitev in zaslužek.

Sora 27. oktobra 1935

Lušina

Svoljšak Andrej.«

Dodan je seznam podpisnikov, ki je štel 121 podpisov od vsega 134 volilnih upravičencev.

Gasper Pečnik z Gostec, član občinske uprave Zminec, je dobil pooblastilo občinske uprave Zminec,¹⁰ da preveri pravilnost podpisov. Pečnik je poročal občini, občina sreski izpostavi, ta pa naprej na bansko upravo, da so nekateri podpisi ponarejeni, nekateri dvomljivi, nekaj jih je podpisalo v nevednosti, eden celo na pritisk... Odstotek pristnih podpisov je glede na število volilnih upravičencev tako padel, da niso imeli več večine.¹⁰ Vodja sreske izpostave je ves spis poslal na bansko upravo. Dodal je tudi svoje mnenje o škodljivosti odcepitve Sore od Zminca, saj si je Zminec s priključitvijo Sore precej opomogel.

Ko so čakali na rešitev spora, se je še enkrat zaostriilo vprašanje podpisov. Franc Lušina, posestnik z Gostec, je prijavil banski upravi in vodji sreske izpostave, da tajnik občine Zminec ovira poslovanje s tem, da ugotavlja, ali so podpisi na svojčas predloženi vlogi pristni. Podpisnike je baje vabil v občinsko pisarno in jih zasliševal. Lušina je predlagal, naj se postopek pospeši. Uprava občine Zminec je Lušinove navedbe demantirala kot neresnične.¹⁰ Nadaljevanje postopka iz spisov ni razvidno, ostalo je pač pri starem. Iz tega spora pa je med vrsticami razvidno, da zadeva ni bila tako preprosta, saj je bilo občini Zminec do tega, da obdrži priključeno občino Soro.

b) Nastanek arhiva

Originalni dokument, ki nam veliko pove tudi o arhivu občine Sora, je Izkaz imovine (inventar) za leto 1931, ko je občina še obstajala.¹¹ Poleg inventarja samega našteva tudi arhivsko gradivo. Pri premičnem premoženju po vrsti našteva (spuščajoč inventar): Vložni zapisnik (tri), Blagajniški dnevnik občinskega zaklada, Blagajniški dnevnik ubožnega zaklada, Inventar — knjiga, Zapisnik odborovih sej (dva), Mape za akte (tri), Zapisnik za domovnice, Zapisnik o pasjih taksah, Zapisnik o delavskih in poselskih knjižicah, Zapisnik o licencah, Zapisnik ubožnih spričeval, Kazenski za-

pisnik, Uradna knjiga posredovalnega urada (dve), Občinska mapa k. o. Draga, Občinska mapa k. o. Sora, Imenik posestnikov, Občinska matrica, Seznam občanov, ki bivajo izven občine, Zapisnik živinskih potnih listov, Volilni material. Razen tega našteva še razne zakonike in druge normalije v obliki knjig.

Katere arhivske dokumente je dedovala občina Zminec od bivše občine Sora, je razvidno iz zminškega občinskega inventarja za leto 1933.¹² Pod C pri premečinah našteva občinske mape d. o. Sora in Draga. Med poslovnimi knjigami: Domovinstvo Sora, Občinska matrica Sora, Zapisnik o izdanih delavskih in poselskih knjižicah bivše občine Sora, Zapisnik o domovinskih listih bivše občine Sora, Zapisnik o ženitovanjskih glasilih občine Sora, Ljudsko štetje 1931 Sora, Proračuni bivše upravne občine Sora od leta 1912—1933, Obračuni bivše upravne občine Sora od leta 1929—1931, Blagajniški dnevnik bivše občine Sora od 3/1. 1921 do 8/8. 1932, Blagajniški dnevnik ubožnega zaklada bivše občine Sora, Odobren obračun bivše občine Sora za leta 1932, 1933 in 3/12. 1934.

Za čas od konca leta 1933 in v letu 1934, ko je bila občina v likvidaciji, so začeli voditi sorške zadeve v Zmincu, a so jih še vedno evidentirali ločeno od Zminca, čeprav so spisi imeli zminško štampljko in podpis. Gre predvsem za računске knjige, ki so jim dali napis »bivša občina Sora«.

II. Poročilo o fondu in o sedanji ureditvi

a) Prejšnji arhivski popisi gradiva

Gradivo občine Sora je bilo prevzeto v arhiv skupaj s predvojnimi občinskimi gradivom občine Škofja Loka septembra leta 1955, ko so ga prepeljali s podstrehe starega župnišča. Gradivo je odstopil pravni naslednik predvojne občine, Ljudski odbor mestne občine (LOMO). V stari akcisijski knjigi je gradivo vpisano pod št. 147 — Občinski arhiv Škofje Loke (pred 1945). Iz popisa arhivarke Doroteje Gorišek o občini Škofja Loka; kazalo vsebine D — Občinski arhiv Sora, je razviden naslednji material: 1) 1926 Zapisnik odborovih sej, 2) Seznam občinskih potov v okolici Sore; Draga—Dol—Sora, 3) Načrt stanovanjske hiše G. Carman, Sora, 4) 1912—1914 vložni zapisnik, 5) 1917—1922 vložni zapisnik, 6) 1922—1933 vložni zapisnik.

Iz popisa v Vodniku po arhivih Slovenije je razvidno več gradiva:¹³ »Ob-

čina Sora 1912—1933. Občina je bila ustanovljena na podlagi deželnega zakona z dne 5. 2. 1911 iz davčnih občin Draga in Sora, ki sta bili izločeni iz občine Medvode. L. 1933 so občino vključili v občino Zminec. Ohranjeni so: zapisniki sej občinskega odbora za l. 1926 do 1933, sezname občinskih cest in vaških poti, volilni imeniki in glasovnice iz leta 1911, volilni spisi iz l. 1918, 1919 in 1921 ter delovodniki za l. 1912 do 1914, 1917 do 1933. — 4 knjige, 3 zvezki ter 1 fascikel (0,25 tm); stopnja obdelave 2«.

b) Stanje pred ureditvijo in ohranjenost

V času, ko je bil sestavljen Vodnik po arhivih Slovenije, je bilo gradivo občine Sora še zloženo v zaboju ali raztreseno v več zabojih. Pri urejanju v letu 1968 pa so bile knjige zložene v omarah, medtem ko je spisovno gradivo ležalo med spisi občine Zminec po posameznih policah, kamor se je zmešalo potem, ko so ga zložili iz zaboja. Količinsko je gradiva zelo malo ohranjenega, ca. 18 tcm. Večinoma je gradivo v obliki knjig, spisov skoraj ni. Od spisovnega gradiva so ohranjene le nekatere domovinske zadeve in nekaj volilnega materiala. Če primerjamo stanje današnjega gradiva s prejšnjimi popisi, opazimo, da je bilo prvo »škartiranje gradiva« že ob komasaciji občine. Nekaj gradiva se je izgubilo po letu 1945, med prenosom v muzej leta 1955.

c) Načela sedanje ureditve

Ker ne moremo več rekonstruirati starega načina ureditve, kaže, da je najbolje razvrstiti gradivo po naslednjih točkah:

1. Zapisniki sej občinskega odbora 1926 do 1933.
2. Delovodniki 1912 do 1933.
3. Proračuni, računi in računске knjige (tudi tiste računске knjige, ki so jih v Zmincu vodili pod naslovom »bivša občina Sora«) 1933/34.
4. Spisovno gradivo po letih 1915 do 1921.
5. Osebnе in vojaške zadeve ter sezname (1884), 1912 do 1933.

Opombe

1. Dež. zak. VII, 7, 1911 — 2. Priloge stenografičnim zapisnikom obravnav deželnega zbora Kranjskega, Ljubljana 1909; str. 489, P. 173, 29. maja 1906 — 3. Dež. zak. 1912, XII, 23, 156 — 4. Dež. zak. 1912, XX, 41, 222 — 5. Dež. zak. 1912, XX, 42, 223 — 6. Občina Sora, Zapisnik

odborovih sej 1926—1933, t. e. št. 1 — 7. Službeni list, 1933, 73, 883 — 8. Občina Zminec, št. 1854, 1. XII. 1935, sedaj med spisi o odcepitvi občine Sora, št. 1752/35, Občina Zminec t. e. št. 27 — 9. Občina Zminec, št. 1897, 26. VIII. 1935, sedaj med spisi pod št. 1752/35, t. e. št. 27 — 10. Odcepitev Sore od Zminca, št. 1752/35, pas-sim, Občina Zminec, t. e. št. 27 — 11. Občina Sora, Izkaz imovine (inventar) 1931, t. e. št. 5 — 12. Občina Zminec, Popis imovine (inventar) 1933, t. e. št. 6 — 13. Vodnik po arhivih Slovenije, Ljub-ljana 1965, str. 325.

France Štukl

STATUT MESTNE OBČINE ŠKOFJA LOKA IZ 1901

V arhivu v Škofji Loki sta shranjena dva izvoda Organizatornega statuta mest-ne občine v Škofji Loki. En izvod je ce-lo mehko vezan. Oba primerka sta na več mestih prečrtana in popravljena. Razlike med obema izvodoma sem na-vedel v oklepaju. Pri policijskih zadevah so razlike precejšnje, ker so imeli v tej službi v posameznih obdobjih različne uslužbence po rangi in nazivu. Zato sem dodal tudi Dodatek k opravilniku mestne policijske straže z dvema stražnikoma. V obeh statutih je na koncu razpredel-nica turnusov. Leta 1901 je nadstražnik Hostnik, stražnik pa Perko (Perkus, kot so mu rekli v Loki). Leta 1902 postane nadstražnik Kerme, ki se ga starejši Lo-čani še spominjajo. Leta 1904 postane stražnik A. Kralj, Perko pa uradni slu-ga, ki je opravljal še gozdno službo. Iz statuta je razvidno, da so si policaji in redarji in sluge med seboj »šli na roke« — si pomagali. Zanimiv je tudi tržni red, ki še nekoliko spominja na stare cehovske čase.

France Štukl

Organizatorni statut mestne občine škofjeloške se deli na dva dela: Pravilnik uslužbencev mestne občine v Škofji Lo-ki; pravilnik nameščencev mestne občine v Škofji Loki.

Sprejet je bil na seji občinskega sveta 13. marca 1901 in v javni seji občinskega odbora 26. sušca (marca) 1901.

I.

Pravilnik uslužbencev mestne občine škofjeloške

A. Splošni del

Mestni uslužbenci, to so pomožne osebe, katere so brez odpovedi proti na-gradi ali dnini (mezdi) pri mestu v služ-

bi ter so podrejeni mestnemu ekonomu in neposredno občinskemu slugu oziroma policijskim stražnikom.

Mestni sluga in stražniki jih nadzoru-jejo ter gledajo, da z vso vnemo in prid-nostjo opravljajo njim določeno službo oziroma delo po svoji najboljši vednosti.

Mestni uslužbenci so:

- a) mestni pometač, cestar;
- b) mestni prižigalec in
- c) mestni dninarji (delavci).

Pometač in prižigalec dobita mesečno nagrado ter jih namešča župan. Mestne dninarje najema mestni ekonom proti mezdi od dneva, potrdi jim po končanem delu ali navadno vsako soboto račun, katerega mestni blagajničar izplačuje. Mestne delavce v kamnolomu najema, nadzoruje in izplačuje proti dnevnu plačilu načelnik oziroma blagajničar kamnolomskega odseka. Sploh morajo uslužbenci občino varovati nepotrebnih stroškov in poškodb.

Ta pravilnik stopi v veljavo dne 1. aprila 1901.

B. Posebni del

1

Opravilnik mestnega pometača, cestarja

Mestni cestar pometi in snaži vse uli-ce in ceste v notranjem mestu: t. j. »Glavni trg«, »Lontrg« in nje postran-ske ali zvezne ulice od »Fran Josipove-ga« (Kapucinskega mostu) do predmest-ja »Karlovec«.

V poletnem času snaženje sprehajali-šča proti »Vencarjem« do javnega kopa-lišča olepševalnega društva, ter poškrop-ljenje z vodo pred pometanjem mestnih ulic in cest.

Cestne mulde in druge odprte kanale in mreže mora iztrebiti. V zimskem ča-su se potresejo s peskom ali pepelom ne-varni ledeni prehodi, strme poti, javne stopnice in ulice.

Smeti in drugi odpadki se spravljajo v zato določen kraj.

2

Opravilnik mestnega prižigalca

Mestni prižigalec ima skrb za mestno razsvetljavo v predmestjih, ki nimajo električne razsvetljave, ter se začasno postavlja 5 javnih mestnih svetilk in si-cer: 2 Zgornji Karlovec, 1 Spodnji Kar-lovec, 1 Trata in 1 Studenec.

Dolžnost ima svetilke snažiti in bri-sati, ter vsaki dan napolnjevati s kame-nim oljem; stenj pristriči oziroma oče-

diti steklo in cilindre, ter svetilke prižgati. Kameno olje, stenj in stekleni cilindri se shranjujejo in vredijo na rotovžu v za to pripravljenem in določenem prostoru.

O luninih in jasnih nočeh se zaradi varčnosti omenjene svetilke ne prižigajo.

Obenem pa ima mestni prižigalec skrb ob deževnih dnevih (nalivih) iztrebiti ulične in cestne mulde, odprte kanale in mreže.

V zimskem času očedenje, skidanje snega po peš potu na »Grabnu« in javne stopnice pod »Peklom«.

3

Opravljanje mestnih delavcev

Mestnim dninarjem odloči delo mestni ekonom in sicer:

1. Ostrganje blata po ulicah in cestah v mestnem okrožju.

2. Posipanje cest in ulic v mestnem okrožju.

3. Odvažanje in kidanje snega po ulicah in cestah v mestnem okrožju, na dvorišču in pred mestno hišo, v komuni in pred komunjo.

4. Čedenje in popravljanje pri »Fran Josipovem« mostu (Kapucinskem mostu) peš potov (hodnikov za pešce) in »Lahovega mostu«. (in stopnic)

5. Postavljanje in podiranje mestnih ut ob letnih semnih, dokler so ute v dobrem stanu in to le tedaj, ako štantnina ni v zakup oddana.

6. Postavljanje in spravlanje lesenega okvira mestnega vodnjaka na »Glavnem trgu«.

7. Ovičanje železnih cevi in podstav pri mestnih vodnjakih s spleteno slamo.

8. Popravila javnih vodnjakov po navadnih delavcih ali dotičnih rokodelcih (obrtnikih).

II.

Pravilnik nameščencev mestne občine škofjeloške

A. Splošni del

1

Predmet tega pravilnika so določbe o splošnih dolžnostih in pravicah, katere izvirajo iz službenega razmerja med mestnimi (občinskimi) nameščenci ter mestno občino škofjeloško.

Za mestne uslužbenke je smatrati one osebe, katere je občinski svet za takošne z dekretom stalno namestil, ter so storili mestnemu županu obljubo oziroma so od njega, okrajnega glavarstva (sreskega poglavarja) zapriseženi.

Mestni občinski nameščenci so:

A. Mestni občinski tajnik.

B. Mestni občinski sluga.

C. Mestna policijska straža in sicer
a) nadstražnik b) stražnik. (2 stražnika)

2

Posebne dolžnosti in pravice občinskih nameščencev obsežene so v občinskem redu in v posebnih navodilih.

3

O izjemah in spremembah tega pravilnika sme le občinski odbor sklepati in ukrepati in zadošča za to navadna večina glasov, vendar se mora sklepanje o takem predmetu dajati vselej na dnevni red dotične seje občinskega odbora.

4

Ta pravilnik stopi v veljavo dne 1. aprila 1901.

B. Posebni del

1

Opravljanje mestnega občinskega tajnika

Mestni občinski tajnik opravlja vsa tajniška dela pri mestni občini. Osobito pelje vložni in zglaševalni zapisnik, oskrbuje ekspedit, registraturo, vojaške zadeve in sploh vse drugo kar spada v tajniško področje.

2

Opravljanje mestnega občinskega sluga

Mestni občinski sluga opravlja vsa dela in službo pri mestni občini sploh, oskrbuje odgon, prevzame nastanjenje vojaštva, ter ob enem pomaga mestni policijski straži.

Dostavlja strankam uradna pisma in oznanila mestnega županstva in drugih uradov.

Pospravlja, snaži, pometa in oskrbi kurjavo v pisarni in dvorani. Pometa vežo, hodnik, stopnice; oskrbi in snaži odgonsko sobo in stranišča; skrbi za izpraznjenje straniščne greznice, ter ima skrbeti za red in snažnost na dvorišču, v glavni veži in sploh po celem rotovžu. Za spremstvo odgoncev dobiva mestni sluga s posebnimi predpisi določeno pristojbino.

3

Opravljanje mestne policijske straže

Mestna policijska straža ima nalogo, da skrbi za javni mir in red in za javno

varnost, ter da v smislu obstoječih zakonitih določb podpira oblastva in njihove organe pri izvrševanju zakonov in naredb.

Mestna policijska straža podrejena je županu oziroma po njem imenovanem policijskem nadzorniku, ki opravlja vse policijske zadeve. Mestna policijska straža obstoji iz: nadstražnika, stražnika in mestnega sluga (2 stražnikov). Prejemke stražniškega osebja in mestnega sluga določi sklep občinskega odbora.

Vrhu tega dobiva stražniško osebje in mestni sluga v naturi obleko, obutev, čepico, orožje, ovratnik, plašč, i. t. d. (v pavšalu).

Za službena opravila v javnem interesu, katera izhajajo iz poklica policijske straže, ne dobiva stražnik nobene pristojbine. Policijska straža je dolžna v službi nositi službeno opravo in sabljo.

(Kadar stražnik opravlja službo gozdnega paznika ne sme nositi policijske uniforme.)

Stražnika imata v oskrbi stražnico, zapornice, pritlična stranišča in svetilko na rotovžu. Členi policijske straže imajo, kedar izvršujejo službo, isto varstvo zakona, kakoršno uživajo oblastvene osebe in vojaška straža. Pravico imajo zahtevati od vsakega brez razlike stanu, da se pokorava njihovim zakonitim odredbam.

(Posameznj členi mestne policijske straže dobijo na ustno prošnjo dopust od mestnega župana oziroma od policijskega nadzornika).

Navodilo k službenemu policijskemu redu redarjev in slug mestne občine škofjeloške

1

Vsak nočni redar ima v navadnih dneh 14 ur službe in 10 ur počitka; vsak dnevni redar ima v navadnih dneh 6 ur službe in 18 ur počitka. (Služba redarja traja 24 ur brez presledka, in sicer od poldne do poldne in 24 ur prosto.)

2

Mestni sluga ima ob navadnih dneh 4 ure policijske službe.

3

Ob kritičnem nočnem času pomaga po dnevu službujoči redar, v sili tudi mestni sluga.

4

Ob kritičnem dnevnem času pomaga ponoči službujoči redar in v sili tudi mestni sluga.

5

Stražnik opravlja dvakrat na teden ob dnevnem času gozdno sužbo, pa ne v policijski uniformi, ampak civilno z gozdarsko kapo in puško. Dneve določi župan oziroma policijski nadzornik in tiste dneve opravlja namesto stražnika, dnevno policijsko službo nadstražnik ali mestni sluga.

6

Nočni redar prenočuje v stražnici in obhodi mesto vsaj štirikrat ob.....uri po županovem oziroma policijskega nadzornika navodilu.

7

Ob požaru zatrobi službujoči redar po navodilih načelnika gasilnega društva, ter naznani nesrečo načelniku gasilnega društva, županu, policijskemu nadzorniku, cerkovniku in prizadetemu posestniku.

8

Slžbujoči redar odda službo novo došlemu redarju ter mu naznani eventuelne dogodke, katere pozneje ob dnevnem času naznani županu oziroma policijskemu nadzorniku.

9

Nadzorstvo čez policijsko službo ima župan in po njem imenovani policijski nadzornik, katera dajeta še podrobna navodila k službenemu policijskemu redu.

10

Nadstražnik naznani natanko vse policijske dogodke županu in policijskemu nadzorniku, oziroma prestopke ovadi na županstvo.

11

Nadstražnik nadzoruje stražnika in mestnega sluga v policijski službi ter jima daje potrebna navodila.

12

Nočna redarja nadzorujeta policijsko uro javnih lokalov ter naznani ob dnevnem času županstvu, za koliko časa je bil javni lokal odprt.

13

Ob tržnih dnevih in letnih semnjih, ob vojaških naborih, ljudskih shodih, velikih procesijah in sprevedih, službujejo mestni sluga in oba redarja.

14

Redarji nadzorujejo mestne uslužbence pri delu.

Kadar mestni sluga opravlja službo odgona, nastopi policijsko službo dnevni službujoči redar.

16

Ob tržnih dnevih in letnih semnjih so mestni sluga in oba redarja v službi in so dolžni ogledovati živila, ter skrbeti za mir in red na tržišču.

Posebno je paziti, da se ne prodajajo: slabo, z vodo pomešano ali celo ponarejeno mleko, nezrelo ali gnilo sadje in sočivje, smrdljivo meso, mrtvi raki, smrdljive ribe, bolna perutnina, negodna teleta, strupene gobe, močeno žito in druga prepovedana, ponarejena, ostudna ali zdravju škodljiva živila.

Živila se ne smejo v nesnažnih in zdravju škodljivih posodah shranjevati ali v nesnažen papir zavijati.

Vsi prodajalci morajo imeti cementirano mero, uteži in tehtnice.

Ob tržnih dnevih je pridržan tržni promet do 10. ure dopoldne kupovanju na drobno. Do te ure je torej na vsem mestnem ozemlju pod kaznijo prepovedano sleherni prekupevanje vsakdanjih živil, kakor zelenjadi, sadja, perutnine, maščobe, jajec, i.t.d.

Izvezto od te prepovedi je žito, govedo, prašiči, drobnica in tržna roba, kakor med, drva in zelje na vozeh i.t.d.

Blago, katero se zdi nevarno za zdravje, ali prepovedano blago, se prodajalcu odvzame in izroči v poslovanje mestnemu županstvu.

Prodajalci morajo skrbeti, da se tržni prostori po nepotrebnem ne onesnažijo.

S tem da se za prodajo namenjeno blago razloži, se ne smejo zapirati dohodi k tržnim prostorom in pota med njimi, tudi ne splošni prehodi.

Stranski tlak mora biti povsod prost.

Nagla vožnja in ježa po tržnih prostorih sta prepovedani.

17

Razvrščeni službeni policijski red redarjev in mestnega sluga. Županstvo v zvezi s policijskim nadzornikom skleneta pridejani službeni policijski red redarjev in slug mestne občine škofjeloške z dne 1. aprilom 1901 vpeljati.

Mestno županstvo, dne 26. sušca 1901.

Sušnik

Flis

občinski svetovalec
in policijski nadzornik
(meseca grudnia 1900)

Dodatek k pravilniku mestne policijske straže z dvema stražnikoma

Mestna policijska straža obstoji iz nadstražnika in stražnika. Gozdarska služba v mestnem okolišu za občinske nameščenice odpade.

Nadstražnik in stražnik opravljata vsa dela in službo mestnega občinskega sluga vzajemno.

Vrhu tega prevzame nadstražnik nastanjenje vojaštva, oskrbuje priprego in odgon.

Odgonski dnevi so: v ponedeljek in petek k opoldanskim vlakom, ki pride iz Ljubljane, v torek in soboto s popoldanskim vlakom, ki pride iz Gorenjskega. Prevzame oskrbovanje odgoncev in snazjenje odgonske sobe.

Izdeluje izkaz in zapisnik cen glavnih žitnih vrst ob tržnih dneh in letnih semnjih. Vodi imenik občinskega orodja in drugih mestnih nabav, kakor zastave lestvice, i.t.d. ter vodi natančni zapisnik, komu, kedaj se je kje izposodilo in kedaj vrnilo. Skrbi za izpraznjenje sraniščne greznice.

Stražnik dostavlja strankam uradna pisma ter razglaša naredbe in oznanja mestnega županstva in drugih uradov. Pospravlja, snaži, pometa in oskrbi kurjavo v pisarni in dvorani, pometa vežo, stopnice in snaži stranišča.

Nadstražnik in stražnik skrbita za red in snažnost na dvorišču v veži in sploh po celem rotovžu. Vsa služba in opravilo pri mestni občini se izvršuje v policijski obleki in s sabljo. Oba redarja morata biti vsedkar ob prostem času županstvu, policijskemu nadzorniku in občinskemu tajniku na službeno razpolago.

Službeni policijski red

Vsak redar ima v navadnih dneh po službenem policijskem redu po 8 ur službe.

Županstvo sklene dodatek k pravilniku mestne policijske straže z dvema stražnikoma začasno z dne 1. majnikom 1902 vpeljati.

Mestno županstvo, dne 17. aprila 1902.

Sušnik

Flis

občinski svetovalec
in policijski nadzornik

MUZEJSKI IZLETI

Tudi letos smo imeli tri muzejske izlete — na Hrvaško, v Režijo in na Ko-roško. Kakor vedno je udeležence zbiral Lovro Planina, bilo jih je na prvem 40,